

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-7993/2013. számú ügyben**

Előadó: dr. Gyórfy Zsuzsanna

A vizsgálat megindítása

A panaszos édesanya 14 éves lánya ügyében kérte a segítséget. A beadvány szerint a gyermeket 2013. augusztus 22-én a szobi gyámhivatal ügyintézője a rendőrség közreműködésével nevelőszülőhöz vitte.

A panaszos sérelmezte, hogy gyermeke ideiglenes elhelyezésére vonatkozó határozatot a beadvány hivatalomhoz való benyújtásáig (2013. december 2.) a szülők nem kapták meg.

A beadvány tartalmazta azt is, hogy a panaszos lánya a nevelőszülők nevelési módszerei és a vele szembeni bánásmód miatt feljelentést tett a rendőrségen. A lányt 2013. november 1-jén nevelőszüleitől a Fővárosi Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat Befogadó Otthonába vitték, ahol azóta is tartózkodik.

A panaszos kifogásolta, hogy a szülők és a gyermek kapcsolattartását a gyámhivatal csak 2013 novemberében szabályozta, az ideiglenes elhelyezés felülvizsgálata tárgyában pedig döntés a beadvány hivatalomhoz érkezéséig nem született.

A beadvány alapján felmerült az Alaptörvényében nevesített jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonság követelménye, a tisztességes eljáráshoz való jog, valamint a gyermek védelemhez és gondoskodáshoz fűződő joga sérelmének gyanúja, az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam.

A család lakóhelyváltozása miatt időközben az ügyben Budapest Főváros Kormányhivatal XIII. kerület Gyámhivatala (a továbbiakban: gyámhivatal) vált illetékesé. Erre tekintettel tájékoztatást és a vonatkozó dokumentumok másolatának megküldését ezen hivatal vezetőjétől kértem.

Az érintett alapvető jogok

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye. *„Magyarország független, demokratikus jogállam.”* (Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés)
- A tisztességes eljáráshoz való jog *„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.”* (Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés)
- A gyermek védelemhez és gondoskodáshoz való joga: *„Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”* (Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés)

Az alkalmazott jogszabályok

- 1991. évi LXIV. törvény, a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről (a továbbiakban: Gyermekjogi Egyezmény),
- 1997. évi XXXI. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (a továbbiakban: Gyvt.)
- 2004. évi CXL. törvény, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól (a továbbiakban: Ket.)
- 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet, a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről (a továbbiakban: Gyszr.)

A megállapított tényállás

A panaszos gyermekének ideiglenes hatályú nevelőszülőhöz helyezését 2013. augusztus 16-án kelt – azonnal végrehajtandó – határozatával rendelte el a szobi járási gyámhivatal. A döntést a védelembe vétel alatt álló gyermek otthonról való elcsavargásai, a szülők ezzel kapcsolatos helytelen nevelési módszere, továbbá a gyermek magatartása, iskolai problémái indokolták. Emellett a családban egyéb, a gyermek és testvérei megfelelő nevelkedését veszélyeztető körülmények is felmerültek. A tértivevények tanúsága szerint a határozatot az apa személyesen átvette, azonban az átvétel ideje – 2013. augusztus 13. – pontatlanul szerepel az iraton. A határozat szerint a szülők telefonon tarthattak kapcsolatot gyermekükkel.

A gyámhivatal – figyelemmel arra, hogy a családgondozó jelzése szerint az apa úgy próbálta gyermekét otthon tartani, hogy őt a bokájánál fogva láncsal megkötötte – kiskorú veszélyeztetése, továbbá személyes szabadság korlátozása miatt a szülők ellen feljelentést tett.

A gyámhivatal – tekintettel arra, hogy a gyermek apja a határozatban foglaltak önkéntes teljesítését megtagadta – a gyermek nevelőszülőhöz viteléhez a rendőrség segítségét kérte. Karhatalmi segítség igénybevételére végül is nem volt szükség, mert 2013. augusztus 22-én a gyermeket az édesanyja bevitte az ideiglenes gondozási helyéül kijelölt nevelőszülő működtetőjéhez.

2013. augusztus 29-én a szobi gyámhivatal a Pest Megyei Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattól javaslatot kért, a kapcsolattartás szabályozása ügyében a szülőket 2013. szeptember 13-ára idézte.

A szülők már 2013. szeptember 9-én megjelentek a gyámhivatalban és elmondták, hogy lányukkal akkor szeretnének találkozni, amikor a gyermek ezt szeretné. Kérték, hogy a telefoni kapcsolattartást is a gyermek igényeihez igazodva szabályozza a hatóság.

A szobi gyámhivatal a gyermek iratanyagát 2013. szeptember 18-án átette a XIII. kerületi társhatósághoz.

A Pest Megyei Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat az illetékesség változásról 2013. szeptember 19-én a XIII. kerületi gyámhivatalt és a fővárosi gyermekvédelmi szakszolgálatot is értesítette. Az értesítéssel egyidejűleg a gyámhivatalt arra kérte, hogy az elhelyezési javaslatot a fővárosi gyermekvédelmi szakszolgálattól kérjen. A fővárosi szakszolgálatnak szóló megkeresést a XIII. kerületi gyámhivatal azonban csak 2013. október 22-én postázta.

A nevelőszülői hálózatot működtető 2013. október 31-én kelt levelében jelezte a gyámhivatalnak, hogy a gyermek a nevelőszülőkkel szemben tiszteletlen, kéréseiket, figyelmeztetéseit nem tartja be, megszökött tőlük és az őt megtaláló rendőrökkel is agresszív volt. Erre tekintettel a működtető a gyermek gondozási helyének megváltoztatását javasolta.

2013. november 1-jén nevelőszülő a gyermeket bevitte a fővárosi gyermekvédelmi szakszolgálat befogadó otthonába. A gyámhivatal 2014 januárjában szerzett tudomást arról, hogy a nevelőszülő ellen büntetőeljárás indult.

2013. november 4-én a panaszos megjelent a gyámhivatalban és kérte gyermeke ideiglenes hatályú elhelyezésének megszüntetését, családba való visszahelyezését.

A gyámhivatal az előzmények alapján az ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetését nem tartotta indokoltnak. A BP-13C/001/2947-7/2013. számú, 2013. november 5-én kelt határozatával a gyermek gondozási helyét megváltoztatta, egyúttal szabályozta a szülői kapcsolattartást. A határozat szerint a szülők heti egy alkalommal a befogadó otthonban látogathatják lányukat.

A gyermek 2013. november 20-án kelt levelében a gyámhivataltól a kapcsolattartás bővítését kérte. Az apa ellen folytatott nyomozást a rendőrség a 13000/362-58/2013. számú, 2013. december 10-én kelt határozatával megszüntette. A panaszos 2013. december 13-án a gyámhivataltól kérte, hogy lánya a téli szünetet otthon tölthesse.

A gyámhivatal még aznap a XIII. kerületi gyermekjóléti szolgálattól javaslatot kért. A válasz szerint a család életvitelszerűen nem tartózkodik a XIII. kerületben, visszaköltöztek korábbi lakcímükre. A szakszolgálat a gyermek téli szüneti otthon tartózkodására vonatkozó kérelmet támogatta, azt a gyámhivatal engedélyezte.

A szakszolgálat 2013. december 20-ára elhelyezési tanácskozást hívott össze, a javaslatot a következő nap megküldte a gyámhivatalnak. A tanácskozáson a gyermek és szülei is részt vettek. A gyermekvédelmi szakértői bizottság a gyermek átmeneti nevelésbe vételét és speciális ellátási szükségletének megfelelő gyermekotthoni elhelyezését javasolta. Az elhelyezési javaslatot a szülők és a gyerek ellenezte.

A gyámhivaltól rövid úton – telefonon kapott – tájékoztatás szerint a szakszolgálat az elhelyezési tárgyalást követően kérte a gyermek és a szülők igazságügyi pszichológiai vizsgálatát. Jelentésem írásba foglalásakor a vizsgálat eredménye még nem érkezett meg a gyámhivatalhoz, így a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezése felülvizsgálata tárgyában érdemben még nem tudott dönteni a hatóság.

A vizsgálat megállapításai

I. A hatásköröm tekintetében

Feladat- és hatáskörömet, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, kötelező tagság alapján működő köztisztviselő, a Magyar Honvédség, rendvédelmi szerv, közigazgatási jogkörben eljáró egyéb szerv e jogkörében, nyomozó hatóság vagy az ügyészség nyomozást végző szerve, közjegyző, törvényszéki végrehajtó, önálló bírósági végrehajtó vagy közszolgáltatást végző szerv (a továbbiakban együtt: hatóság) tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A Gyvt. 16. § (1) bekezdése szerint a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket a helyi önkormányzat képviselő-testülete, illetve a gyámhatóság gyakorolja.

A hivatkozott jogszabályok alapján az ügyben eljáró hatóságokra kiterjed vizsgálati hatásköröm.

II. A vizsgált alapjogok és elvek tekintetében

Az alapvető jogok biztosja egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az állampolgári jogok országgyűlési biztosja következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek.

Magyarország Alaptörvényének és az Ajbt-nek a hatályba lépésével az alapvető jogok biztosaként is követni kívánom a fenti gyakorlatot, így míg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontokat nem fogalmaz meg, eljárásom során irányadónak tekintem a testület eddigi megállapításait. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában arra mutatott rá, hogy *„az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”*.

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában azt emelte ki, hogy az adott határozatban vizsgált törvényi rendelkezések esetében már az Alaptörvény Negyedik Módosítása alapján jár el a korábbi alkotmánybírósági határozatokban foglaltak felhasználhatóságát illetően. A testület ennek kapcsán elvi élel azt mondta ki azt, hogy „*az Alkotmánybíróság a hatályát veszített alkotmánybírósági határozat forrásként megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.*” A fenti elvi jelentőségű tétellel összhangban vizsgálati megállapításaim érvrendszerének megfogalmazása, az egyes alapjogok, alkotmányos elvek értelmezése során – ellenkező tartalmú alkotmánybírósági iránymutatás megszületéséig, az alkotmányszöveg változását, a tartalmi, illetve kontextuális egyezőséget is figyelembe véve – az alapvető jogok biztosaként továbbra is irányadónak tekintem az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatályba lépését megelőzően meghozott határozatai indokolásában kifejtett érveket, jogelveket és összefüggéseket.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján *Magyarország független, demokratikus jogállam.* Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság az állam kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.¹

Az Alaptörvény XXIV. cikke kinyilvánítja *a tisztességes eljáráshoz való jogot.* Az Alkotmánybíróság döntéseiben felhívta a figyelmet arra, hogy a jogállamiságnak számos összetevője van. Irányadó alkotmánybírósági tézis, hogy a jogállamiság elvéből folyó egyik legfontosabb alapkövetelmény a közhatalom, a közigazgatás törvény alá rendeltsége: a közhatalommal rendelkező szervek a jog által megállapított működési rendben, a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket. A közigazgatás törvényessége akkor valósul meg, ha jogilag szabályozott eljárási keretek között működik, a jogkorlátozásra adott felhatalmazást pedig törvényi szinten pontosan kell meghatározni. Nem hagyható figyelmen kívül továbbá, hogy a kiszámíthatóság – beleértve az egységes jogalkalmazást – és az eljárási garanciák biztosítása szorosan összekapcsolódik az egyes alanyi alapjogok, szabadságjogok védelmével, mintegy kölcsönösen feltételezik egymást. Az ügyfél közigazgatási határozathozatalra vonatkozó joga nem tehető függővé attól, hogy a közigazgatási szerv milyen időpontban hajlandó dönteni a hatáskörébe utalt ügyben. A közigazgatásnak ugyanis alkotmányos kötelessége, hogy a hatáskörébe utalt ügyben, az erre megszabott idő alatt érdemi döntést hozzon. A közigazgatási eljárás nem nélkülözheti a kötelező ügyintézési határidőket.

A gyermek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz való jogát az Alaptörvény XVI. cikkének (1) bekezdése deklarálja. A gyermeket főszabályként minden olyan alapvető jog megillet, mint bármely más embert, de ahhoz, hogy a jogok teljességével képes legyen élni, biztosítani kell számára az életkorának megfelelő minden feltételt a felnőtté váláshoz.

¹ Vö. 9/1992. (I. 30.) AB határozat

Erre tekintettel kifejezetten a gyermekek jogaként rögzíti a törvény a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemre és gondoskodásra való jogot. E védelemre és gondoskodásra a gyermek mindenkivel szemben igényt tarthat. Ennek megfelelően a gyermek szülei, családja, az állam és a társadalom valamennyi tagja is köteles a gyermek jogait tiszteletben tartani, és a társadalom fennmaradásának zálogaként biztosítani számára a megfelelő fejlődéséhez szükséges feltételeket. A gyermek védelemhez és gondoskodáshoz való joga az állam kötelességét alapozza meg a gyermek személyiségfejlődése intézményes védelmére. A gyermek, mint az alapjogok alanya oldalán az életkorból adódó hátrányokat az állam oldaláról az az intézményvédelmi kötelezettség egyenlíti ki, hogy az államnak aktívan kell cselekednie a gyermekek alapvető jogainak előmozdítása, érvényesülése és védelme érdekében. Ezt az alaptételt megtaláljuk a Gyermekjogi Egyezménynek a preambulumban is, amely rögzíti, hogy a gyermeknek, figyelemmel fizikai és szellemi érettségének hiányára, különös védelemre és gondozásra van szüksége, nevezetesen megfelelő jogi védelemre, születése előtt és születése után egyaránt.

III. Az ügy érdemében

A rendelkezésemre álló iratok szerint a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését elrendelő határozatot az apa átvette, a tértivevényen azonban a dátum tévesen szerepel. Az elírás önmagában alapvető joggal összefüggő visszásság megállapítását azonban nem alapozza meg. A Ket. 127. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú hatóság megindítja a végrehajtást, ha megállapította, hogy a végrehajtható döntésben elrendelt kötelezettség teljesítése határidőre nem vagy csak részben, vagy nem az előírásoknak megfelelően történt. 134. § e) pontja a teljesítés elmaradása esetén a végrehajtást foganatosító szervet (a vizsgált esetben a gyámhivatalt) felhatalmazza arra, hogy a rendőrség közreműködésével kényszerítse ki a meghatározott cselekményt.

Tekintettel arra, hogy a gyermek apja a határozatban foglaltak önkéntes teljesítését megtagadta a határozat végrehajtásához a rendőri segítség kérése jogszerű volt, alapvető joggal összefüggő visszásságot nem okozott.

A Gyer. 30/G. § (2) bekezdése szerint az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek érdekében a gyámhivatal – lehetőség szerint a szülő meghallgatását követően – szabályozza a gyermek gondozási helyén történő látogatását, annak gyakoriságát, időtartamát illetve dönt a kapcsolattartás egyéb formáiról (pl. telefonos kapcsolattartás, levelezés, ajándékküldés)

Megállapítható, hogy a szobi gyámhivatal a gyermek ideiglenes elhelyezésével egyidejűleg a kapcsolattartásról döntött, azt azonban telefonbeszélgetésre korlátozta. Az előzményekre tekintettel azonban álláspontom szerint a korlátozás nem kifogásolható.

A Gyer. 30/G. § (1) bekezdése szerint, ha a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről nem a gyámhivatal döntött, illetve, ha a kapcsolattartás szabályozására a döntés meghozatalakor a gyámhivatal nem rendelkezett elegendő adattal, a gyámhivatal – az ideiglenes hatályú elhelyezéstől számított tizenöt napon belül – köteles hivatalból dönteni a gyermek szüleivel való kapcsolattartásának szabályozásáról. A Gyvt. külön is nevesíti a gyermek kapcsolattartáshoz fűződő jogát.

Erre tekintettel megállapítható, hogy a szobi gyámhivatal a szülőket a kapcsolattartás ügyében idézte, meghallgatta, az ügyben illetékessé váló XIII. kerületi gyámhivatal azonban a szabályozásról csak közel két hónap múlva döntött. A késedelmes döntés visszásságot okozott a jogállamiságból eredő jogbiztonság követelményével, valamint a tisztességes eljáráshoz fűződő joggal összefüggésben, egyúttal sértette a gyermek kapcsolattartáshoz való jogát.

Az ideiglenes hatályú elhelyezés felülvizsgálata során a gyámhivatalnak az elhelyezés megszüntetéséről, a gyermek nevelésbe vételéről, illetve – az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett – a gyermekelhelyezés megváltoztatása, illetve a szülői felügyelet megszüntetése iránti perindításról kell döntenie.

A gyermek (átmeneti) nevelésbe vételéről akkor dönt a gyámhivatal, ha a gyermek fejlődését a családi környezete veszélyezteti, és veszélyeztetettségét az alapellátás keretében nyújtott szolgáltatásokkal, valamint a védelemben vétellel nem lehetett megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható. Az átmeneti nevelésbe vétel további feltétele, hogy a gyermek megfelelő gondozása a családján belül nem megoldható.²

A nevelésbe vétel tekintetében a gyámhivatalnak ki kell kérnie a gyermekvédelmi szakértői bizottság véleményét. A hatóság a nevelésbe vett gyermek gondozási helyét is a gyermekvédelmi szakértői bizottság, szakvéleményének segítségével határozza meg.

A szobi gyámhivatal 2013 augusztusában az ideiglenes hatályú elhelyezés tárgyában indult felülvizsgálati eljárás során megkereste a Pest megyei gyermekvédelmi szakszolgálatot, a szakszolgálat az illetékesség változásig a gyermek vizsgálatát még nem végezte el, de illetékessége hiányáról a fővárosi szakszolgálatot értesítette. Megállapítható, hogy a XIII. kerületi gyámhivatal a fővárosi szakszolgálattól késedelmesen kért javaslatot, a szakvélemény pedig csak a gyerek ideiglenes elhelyezését követő négy hónap múlva készült el, ennek hiányában pedig a hatóság döntést nem hozhatott.

Ebből következően megállapítom, hogy a gyermekek (átmeneti) nevelésbe vételi eljárásának elhúzódása sérti a jogállamiságból eredő jogbiztonság követelményét, egyúttal visszásságot okoz a tisztességes eljáráshoz fűződő joggal összefüggésben.

Figyelemmel azonban arra, hogy a Gyvt. 2014. július 1-jétől hatályos rendelkezése³, a feltárt alapvető joggal összefüggő visszásság jövőbeli kiküszöbölést – jogszabályi szinten – lehetővé teszi, ajánlást nem teszek.

Álláspontom szerint a gyermekvédelmi szakszolgálat elhelyezési tárgyalást követő, a gyermek és szülei igazságügyi pszichológiai vizsgálatára vonatkozó javaslata a Gyermekjogi Egyezmény egyik meghatározó – a gyermek „mindenek felett” (legfőbb) érdekét figyelembe vevő eljárás – alapelveinek figyelembe vételével történt. Ugyanis e további szakértői vizsgálat ismeretében hozható megalapozott döntés a gyermek speciális ellátást nyújtó gyermekotthoni elhelyezésének szükségességéről, vagy családi környezetbe való visszahelyezéséről.

Intézkedésem

A jelentésben feltárt alapvető jogokkal összefüggő visszásság bekövetkezése lehetőségének jövőbeni megelőzése érdekében – az Ajbt. 32. § (1) bekezdése alapján – felkérem a Budapest Főváros Kormányhivatala XIII. kerületi Gyámhivatala vezetőjét, hogy – annak garanciális jelentősége miatt – eljárásai és döntései során fordítson fokozott figyelmet a Ket. 33. § (1) bekezdésében előírt ügyintézési határidő betartására, valamint a Gyer. 30/G. § (1) bekezdésének rendelkezéseire.

Budapest, 2014. február

Székely László sk.

² Lásd Gyvt.77. § (1) bekezdés

³ Gyvt. 82.§ (9) bekezdés a) és b) pont „Ha a megyei, fővárosi vagy az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság határidőn belül nem készíti el szakmai véleményét, a gyámhatóság megkeresi a szakértői bizottságot fenntartó szervet, hogy vizsgálja ki a mulasztás okát, és tegye meg a szükséges intézkedéseket a szakmai véleménynek a gyámhatóság által újonnan kitűzött határidőre történő elkészítése érdekében.”